

داوری آقا شهاب در ترکیه

شهاب حسینی در کنار نوری ییلگه چیلان کارگردان ترك برنده نخل طلای جشنواره كن، دنی گلاور بازیگر آمریکایی، یوان چن بازیگر چینی، سندی پاول طراح لباس برنده سه دوره جوایز اسکار آمریکایی و برخی چهره‌های مطرح دیگر در بخش مسابقه جشنواره فیلم مهاجرین قاضی انتب ترکیه به عنوان داور حضور خواهد داشت. امسال این جشنواره در تاریخ ۲۱-۱۴ ژوئن به صورت آنلاین برگزار می‌شود. / سینماپرس

غصه نخور، فیلم بساز!

خسرو معتضد، نویسنده و پژوهشگر تاریخ می‌گوید باید به جای غصه و افسوس دست به کار شویم و فیلم خوب بسازیم. او می‌گوید: آنچه که باید به جای ناراحت شدن و غصه خوردن جدی گرفته شود ساخت فیلم‌های تاریخی درجه یک و جذاب است. با این رویکردی که مسؤولان فرهنگی ما دارند باید هر سال به تماشای فیلم‌ها و سریال‌های تحریفی ضد ایرانی نشست که درباره مردم ما ساخته شده‌است. /تسلیم

پیشنهاد فیلم

لویاتان

سینمای روسیه قدیم (شوروی سابق) را با چند چهره سرشناس می‌شناسیم، با کارگردان‌هایی چون سرگئی آیزنشتاین، الکساندر دلوژکو و ریگوری کوزنتسوف و بازیگر بزرگی چون اینو کنتی اسموکتونفسکی با شاه نقشش هملت. جلوتر که آمدیم، آندری تارکوفسکی را یافتیم که هنوز هم میان تماشاگران نخبه‌تر سینما طرفداران سفت و سختی دارد. سینمای روسیه در سال‌های اخیر نه به تاثیرگذاری دوران کلاسیک، اما به هرحال چند فیلمساز مهم و با اسم و رسم دارد که مشتاقان سینما در دنیا از جمله در ایران ما، همواره کنج‌کاو و علاقه‌مند تماشای فیلم‌های تازه آنها هستند. الکساندر سوکوروف، کارگردان فیلم‌هایی چون کشتی روسی و پدر و پسر و آندری زویاگینتسف، کارگردان فیلم‌هایی چون بازگشت و تبعید از جمله این فیلمسازان هستند. عجالتاً اینجا با این دومی کار داریم و می‌خواهیم، تماشای فیلم لویاتان او را به شما پیشنهاد کنیم که سال ۲۰۱۴ ساخت. این درام در قالب قصه تاثیرگذاری به نقد سیستم اداری و قضایی فاسد می‌پردازد. لویاتان را می‌توانید در سامانه‌های اینترنتی نمایش فیلم ببینید. اگر با سینمای زویاگینتسف آشنایی دارید و دلبسته فیلم‌هایش هستید که زیره به کرمان برده‌ایم و لابد این فیلم را دیده‌اید، اما اگر نه و لویاتان را دوست داشتید، تماشای دیگر کارهای این فیلمساز را هم به شما پیشنهاد می‌کنیم به ویژه فیلم اولش بازگشت.

در دست انجام

تندیس‌ی برای سردار دل‌ها

قرار است پایتخت به یک تندیس متبرک شود؛ تندیس جوانمردی که به سردار دل‌ها شهرت یافته‌است. سازمان زیباسازی شهرداری تهران این برنامه را تدارک دیده و به این منظور فراخوانی منتشر کرده که همه هنرمندان بتوانند در این برنامه رقابت کنند. در فراخوان طراحی تندیس شهید سردار سلیمانی آمده‌است: می‌توان با خلق آثار هنری تصویری از جوانمردی مردان خدا در شهر خلق کرد تا پیام ایشان را، هنرمندانه به شهروندان رساند.

سردار شهید سلیمانی اسطوره‌ای دیگر از هنر شهادت و ایثار در تاریخ ایران زمین آفرید که بی‌شک باید هنرمندانه به یادگار بماند. این فراخوان در راستای تکریم مقام و منزلت سردار شهید سپهبد قاسم سلیمانی و گرامیداشت تلاش‌های خالصانه و بی‌مانند او برای دفاع از میهن، منتشرشده و قرار است هنرمندان مجسمه‌ساز تندیس‌ی فاخر از این شهید بسازند تا بهترین آنها در شهر نصب شود.

خبر انتشار این فراخوان را مهر منتشر کرده و نوشته که سازمان

زیباسازی شهر تهران از هنرمندان مجسمه‌ساز دعوت کرده که با شرکت در این فراخوان بین‌المللی، تصویر آثار پیشنهادی خود را از ۱۵ خرداد تا ۱۵ تیر به آدرس ایمیل farakhnart@gmail.com ارسال کنند.

نقل قول

خاطرات یک مادر شهید ژاپنی

حمید حسام، نویسنده نام‌آشنای حوزه دفاع مقدس از انتشار کتاب «مهاجر سرزمین آفتاب» خبر داده که روایت خاطرات توکیوکو یامامورا، یگانه‌مادر شهید ژاپنی در ایران است. او به مهر گفته: فرزند شهیدکوئیکو یامامورا جوان ۱۹ساله‌ای بوده که هم در دوران قبل از پیروزی انقلاب اسلامی فعالیت‌های زیادی داشت و هم در زمان جنگ تحمیلی با وجود سن کم، راهی جبهه‌ها شد و در عملیات والفجر یک، در منطقه فکه به شهادت رسید.

حسام ادامه می‌دهد: مردادماه سال ۱۳۹۳ با گروهی ۹نفره از جانبازان شیمیایی برای شرکت در مراسم سالگرد بیماران اتمی هیروشیما به ژاپن دعوت شدیم. در فرودگاه، بانویی محجبه با سیمای شرقی، به عنوان مترجم گروه، به ما معرفی شد. این سفر سرآغاز آشنایی من با کوئیکو یامامورا بود. او در مسیر طولانی پرواز دبی- توکیو بیشتر قرآن می‌خواند و گاهی با زبان ساده و تا حدی نامأنوس خاطراتی برای من تعریف می‌کرد. از همان سال، همواره اندیشه نگارش زندگی این یگانه‌بانو ذهنم را مشغول کرده بود. بنابراین، طبق قاعده شخصی‌ام، پیش از مصاحبه‌ها، طریق «مصاحبت» و همراهی با راوی را پیش گرفتم و طی هفت سال به هر بهانه و در هر دیدار تقبی به دنیای درونی‌اش زدم تا در اتفاقات و حادثه‌ها نمانم. و سرانجام پذیرفت که اسرار ناگفته زندگی‌اش را بازگو کند.

حاشیه‌خبر

بخندیم یا بگرییم؟

از وقتی که کرونا جدی شد و زمان تعطیلی سالن‌های سینما بیش از حد کش آمد، اهالی سینما با حسرت از دوران فعالیت سینماها یاد کردند. حسرتی که کماکان پابرجاست. البته در این میان، اکران آنلاین فیلم‌های سینمایی تست شد و تقریباً جواب مثبت هم گرفت و با فراز و نشیب‌ها و حاشیه‌هایی از جمله قاچاق برخی فیلم‌ها ادامه دارد. اما رزمزه بازگشایی سالن‌های سینما با رعایت پروتکل‌های بهداشتی در آینده‌ای نزدیک، نور امید را دوباره در دل اهالی سینما و فعالان این هنر - صنعت به‌وجود آورد، اما این فقط در ظاهر و ابتدای کار بود و برخی واکنش‌ها و شرط و شروط‌ها در این خصوص، آن روی ناخوش ماجرا را نشان داد. این که بعضی از صاحبان آثار و تهیه‌کننده‌های فیلم‌های سینمایی حاضر نیستند در این شرایط هنوز کرونایی و با بلیت فروشی تنها ۵۰ درصد سالن‌ها فیلمشان را اکران کنند، مثل تهیه‌کننده خوب بد جلف ۱۲؛ ارتش سری یا فرحبخش تهیه‌کننده زن‌ها فرشته‌اند؟ که می‌گوید همان ۵۰ درصد هم باید با آپشن‌های خوب مثل تبلیغات وسیع تلویزیونی پر شود. این اظهارنظرها و مقاومت در تئاتر هم وجود دارد.

ساناز غنباری

سینما

دو سال پیش بود که خبرهای تولید فیلمی با عنوان «تیغ و ترمه» به دست رسانه‌ها رسید. دو نام بزرگ، وضع دوگانه‌ای را برای گمانه‌زنی‌ها پدید آورده بود؛ آیتا کیچپ کیومرث پورا احمد به عنوان فیلمنامه‌نویس و کارگردان یا علیرضا زرین‌دست به عنوان فیلمبردار قرار بود فیلم خاطره‌انگیز دیگری به کارنامه این دو و به آرشویو بصری ذهن ما بیفزاید یا ممکن بود این فیلم سرزشتی مشابه چند فیلم بزرگان سینمای ایران در سال‌های اخیر داشته باشد؟ فیلم در جشنواره سی‌وهفتم فیلم فجر به نمایش درآمد و روزگار کرنا که فیلم‌ها آنلاین به‌نمایش درمی‌آیند، تازه‌ترین ساخته پورا احمد نیز در دو سامانه اینترنتی پیش‌آنلاین اکران شده‌است. البته برای این فیلم نسبت به نمایش جشنواره‌ایش اتفاق‌های بهتری در تدوین افتاده؛ یک‌سری از سکانس‌ها حذف شده‌اند و چند سکانسی هم به نسخه نهایی افزوده شده، ولی کماکان نظر چندان مثبتی جلب نکرده‌است. یکی از دلایلی شاید خرق عادت از ترسیم سیمای مادر باشد؛ مادر تیغ و ترمه، مادر آشنایی برای ما نیست. از مهر و عطف‌ت مادری برای ساختن چهره او بهره‌ای برده نشده و با مادری مواجهم که سینمای ایران کمتر تن به ترسیم سیمای او داده‌است. لاله اسکندری به عهده‌دار ارائه این چهره جدید برای سینمای ایران بوده‌است. اسکندری به عنوان مادر متفاوت تیغ و ترمه به جام جم می‌گوید به این تصویر تازه می‌توان رویکردی دگرگون داشت. می‌گوید این مادر را می‌شود دید و مثل او نبود و در مجموع از حرف‌های او چنین برمی‌آید که برای ارائه چنین شخصیتی نیاز بوده الگوی آشنای مادران، از معنا تهی و بار دیگر و این بار از زاویه‌ای دیگر ساخته شود.

با لاله اسکندری درباره تیغ و ترمه و بیشتر از آن به گفت‌وگو نشستیم.

شخصیت لیلی در فیلم تیغ و ترمه یکی از متفاوت‌ترین مادرهایی است که در سینمای ایران دیدیم. چقدر ایفای این نقش برای خود شما پیچیدگی داشت؟

این نقش نه تنها در کارنامه خود من، بلکه نسبت به آنچه ما در سینمای ایران از شخصیت مادر سراغ داریم، متفاوت بود. اتفاقاً در جشنواره فیلم فجر هم بیشترین انتقادی که از این فیلم شد به دلیل همین چهره‌ای بود که از شخصیت مادر به تصویر می‌کشید. منتقدان سینما از آقای پورا احمد که سابقه به تصویر کشیدن مادرانی فداکار در مجموعه‌هایی نظیر «قصه‌های مجید» و «خواهران غریب» را دارند، بعید می‌دانستند

مادری مثل لیلی را طراحی کند، اما واقعیت این است در جامعه ما امثال چنین مادرانی وجود دارند. مادرانی که خود خواه هستند و همسر و فرزندشان را به دنبال خوشی‌های کاذب و تجربه‌هایی تازه می‌کنند، اما نکته اینجااست فرهنگ جامعه ما نمی‌خواهد تصویر چنین مادرانی را بر پرده سینما یا تلویزیون ببیند؛ مادرانی که هر چند کم، اما هستند. در این فیلم هم می‌بینیم شخصیت لیلی وقتی بعد از سال‌ها به ایران برمی‌گردد، چون دخترش را صرفاً به این دنیا آورده حق خودش می‌داند او را بعد از سال‌ها که کنار عمویش (که در واقع دوست پدرش بوده) بزرگ شده، با خود به خارج از ایران ببرد.

آدرمهجر

ادبیات و هنر

❖ خالی شدن انبارهای آمازون

در روزهای بعد از مرگ شهروند آفریقایی‌تبار آمریکا به دست پلیس سفیدپوست این کشور، آمار فروش کتاب‌های ضد نژادپرستی در کشورهای آمریکا و انگلیس افزایش داشته و در مواردی انبارهای فروشگاه اینترنتی آمازون خالی شده‌است. این کتاب‌ها عبارتند از:

❖ **چرا دیگر با سفیدپوستان درباره نژاد حرف نمی‌زنم؟ نوشته زنی ادولاج**

این کتاب در رتبه اول فهرست پرفروش‌ترین کتاب‌های آمازون در کشور انگلیس قرار گرفت و ناموجود شد.
❖ **من و برتری سفیدپوستان؛ نوشته لایلا فاساد**
این کتاب در رده پنجم فهرست کتاب‌های پرفروش در انگلستان قرار گرفت و تمام نسخه‌های موجود آن در انبار آمازون به فروش رفت.

❖ **شکندگی سفید؛ نوشته رایین دی آنجلو**
این کتاب در آمریکا به فهرست پرفروش‌ترین کتاب‌های آمازون راه پیدا کرد و ناموجود شد.
❖ **می‌خواهید راجع به نژاد صحبت کنید؟ نوشته ایجو ما اولو**
نویسنده این کتاب معتقد است، اگر واقعاً خواستار پایان دادن به خشونت ناشی از برترپنداری نژاد سفید هستیم، به چیزی بیشتر از شعار دادن و درک متقابل

نیاز داریم. صدها سال است که سیاهپوستان به ثبت و آتالیز این سیستم جانپنکار مشغولند و هیچ کتاب واحدی وجود ندارد که تمام اطلاعات در این باره را به صورت یکجا در اختیار مخاطب قرار دهد.

❖ **چگونه بر ضد نژادپرستی باشیم نوشته ابرام ایکس کندی**

❖ **ما متفاوتیم، ما یکسانیم نوشته بابی چین کیس**

❖ **تقلید یکس کمک می‌دهد**

همزمان با جنبش «زندگی سیاهان مهم است»، بازار فیلم‌های مرتبط با سیاهپوستان هم این روزها رونق گرفته اما نکته اینجااست که براساس گزارش منتشر شده از پپیل در خبرگزاری مهر، از میان انبوه فیلم‌هایی که درباره سیاهپوستان ساخته شده، فیلم «کمک» به بر مخاطب‌ترین اثر تبدیل شده و صدای منتقدان سیاهپوست، بازیگر فیلم و فعالان اجتماعی را درآورده‌است!

فیلم کمک با اقتباس از رمانی به همین نام نوشته کاترین استاکت و به کارگردانی تیت تیلور سال ۲۰۱۱ اکران شد. هم نویسنده رمان و هم کارگردان هر دو سفیدپوست هستند و داستان فیلم درباره زن سفیدپوستی است که خدمتکاران سیاهپوست دارد. کتابی که فیلم از آن اقتباس شده، مدت‌ها

حس به سراغ انسان می‌آید. لیلی هم به دلیل همین حس و با وجود تمام کارهایی که انجام داده، وقتی می‌بیند دخترش به حد جنون رسیده و تمام رنج‌های ناشی از عملکرد او را بر سرش خالی می‌کند، حرفی نمی‌زند و می‌گوید: «او دختر من است».

❖ **به طور حتم بازی در نقش چنین مادری ریسک بود. علت جواب مثبت شما به ایفای این نقش در تیغ و ترمه چه بود؟**

بازی در این نقش برای من به نوعی راه رفتن روی تیغ دولبه بود. چون معمولاً نقش زنان مهربان و فداکار را بازی کرده‌ام و پیش زمینه ذهنی مردم از من نقش‌های مثبت است. خب، نگران بودم مخاطب این نقش را پس بزند، اما بعد از جشنواره، آخرین بار که این فیلم را در جایی دیدم، هیچ بازخورد بدی ندیدم و به هر حال برای یک بازیگر قرار گرفتن در نقش‌های مختلف جذاب است. در ضمن حضور کیومرث پورا احمد که سال‌ها سینمایشان را دوست داشتم، برایم امنیت خاطری بود. جالب بود آقای پورا احمد در

دهه ۲۰ زندگی‌شان به اتفاقات به روزتر جامعه کنونی می‌پردازد؛ اتفاقاتی که امروز اشکال و انواع متفاوتش را یا می‌بینیم یا در صفحات حوادث روزنامه‌ها می‌خوانیم.

❖ **نوع نگاه آقای پورا احمد چقدر به شما کمک کرد تا به این نقش و فضای کار نزدیک شوید؟**

آقای پورا احمد از جمله کارگردانانی هستند که تمام صحنه‌های یک فیلم را قبل از فیلمبرداری در ذهن‌شان مجسم می‌کنند. به‌شدت جزئی‌نگر هستند و از بازیگر می‌خواهد تمام آن جزئیات را در نقش‌اش لحاظ کند. پیش می‌آمد که حتی لحن حرف زدن من در سکانسی تغییر کند و ایشان سریع کات می‌داد و از من همان لحنی را که مدنظرش بود، می‌خواست.

❖ **خودتان فکر می‌کنید تیغ و ترمه چه پیامی نقدی برای جامعه به همراه دارد. اصلاً ساخت این فیلم داستاوردی داشته یا این که فقط ساخته‌شده که مردم ببینند و ببینند؟**

فیلمی با مضمون اجتماعی و ترسیم کردن مادری که برای فرهنگ ما قابل پذیرش نیست، به نوعی

آیا هنر و ادبیات در تلاش برای خشکاندن ریشه‌های نژادپرستی موفق بوده‌اند؟

پای لنگ هنر در مبارزه با نژادپرستی

به این گزاره رسید که ادبیات و هنر در مقابل جریان‌های سیاسی ناکام بوده‌اند؟ مگر نه این که نژادپرستی ذات بشر نیست، پس چگونه است که علی‌رغم تمام تلاش‌ها در دنیای هنر و ادبیات، در مبارزات و فعالیت‌های مدنی و تأکید ادیان و آموزه‌های اخلاقی باز هم نژادپرستی به این شکل نهادینه شده بروز می‌کند؟

این روزها به موازات قرار گرفتن ماجرای مرگ شهروند سیاهپوست آمریکایی در صدر خبرها، آثار ادبی و سینمایی مرتبط با نژادپرستی هم پرفروش شده‌اند. آیا این اتفاق‌ها ناشی از کنج‌کاوی افکار عمومی درباره موضوع نژادپرستی است یا برآمده از قواعد حاکم در نظام سرمایه‌داری که حتی اندیشه را به کالای قابل فروش بدل می‌کند؟

❖ راز سیاه‌آکادمی

بازیگر نقش مارتین لوتر کینگ در فیلم سلما، در اوج ناآرامی‌های آمریکا در اعتراض به نژادپرستی، فاش کرد که علت این‌که فیلم سلما نتوانست جایزه اسکار سال ۲۰۱۶ را به‌دست بیاورد، این بود که سیاهان در نیویورک تی‌شرت‌هایی با جمله «نمی‌توانم نفس بکشم» پوشیدند و همین باعث شد که اعضای آکادمی تحت تأثیر این موضوع به فیلم رأی ندهند. این حرف‌های دیوید اولیو باعث شد که جمعی از معترضان در مقابل ساختمان آکادمی علوم و فنون هنرهای نمایشی اسکار جمع شوند و شعار جان سیاهان مهم است را سر دهند.

ایوا دورنی، کارگردان فیلم سلما نیز در مصاحبه‌ای جزئیات بیشتری را در این مورد فاش کرده و به اسکرین دپلی گفته: شش سال قبل، اکران «سلما» با قتل «اریک گارنر» همزمان شده‌بود. آخرین باری بود که به موقعیت «نمی‌توانم نفس بکشم» رسیده‌بودیم. به یاد می‌آورم که در افتتاحیه سلما، به‌شانه اعتراض تی‌شرت‌های «نمی‌توانم نفس بکشم» را پوشیده‌بودیم. اعضای آکادمی با استودیو تماس گرفتند و به تهیه‌کنندگان گفتند: «چطور جرأت کردید چنین کاری بکنید؟ چرا آنها بیشتر کندش را درآورده‌اند؟» و ما به این فیلم رأی

پرفروش‌ترین کتاب آمریکا بود و فیلم نامزدی اسکار بهترین فیلم را در کارنامه دارد و نیز اکتاویا اسپنسر برای بازی در آن اسکار بهترین بازیگر زن نقش مکمل را از آن خود کرده‌است. بازیگر فیلم؛ در سال ۲۰۱۸ وایولا دیویس، بازیگر فیلم کمک از بازی در آن ابزار شرمندگی کرد. دیویس در مصاحبه با نیویورک‌تایمز گفته بود، شخصیت من کسی نبود که با رفتارش صدای سیاهان را به گوش مردم برساند. من ایبیلین را می‌شناسم. منی را می‌شناسم. آنها مادر بزرگ‌های من هستند. مادر من هستند. در عین حال می‌دانم کار کردن برای یک خانواده سفیدپوست در سال ۱۹۶۳ و بزرگ کردن فرزند آنها چه حسی دارد، اما من چنین حسی را در این فیلم ابدان ندیدم.

فعالان اجتماعی؛ فیلم‌های خیلی بهتری درباره سیاهان وجود دارد که می‌توان به جای کمک آنها را تماشا کرد. فیلم‌های مرتبط با سیاهپوستان هم این روزها رونق گرفته اما نکته اینجااست که براساس گزارش منتشر شده از پپیل در خبرگزاری مهر، از میان انبوه فیلم‌هایی که درباره سیاهپوستان ساخته شده، فیلم «کمک» به بر مخاطب‌ترین اثر تبدیل شده و صدای منتقدان سیاهپوست، بازیگر فیلم و فعالان اجتماعی را درآورده‌است!

چیزی که در این مقطع به آن نیاز داریم این است که بشنیدیم و «کمک» را تماشا کنیم که در ستایش از تبعیض نژادی است.
ریکا تئودور و اچن، منتقد سیاهپوست؛ آخرین چیزی که در این مقطع به آن نیاز داریم این است که بشنیدیم و «کمک» را تماشا کنیم که در ستایش از تبعیض نژادی است.
اشلی پز، نویسنده؛ این فیلم بی خود را الان تماشا نکنید. «سیزدهم» را ببینید، «سلما»؛ وقتی آنها ما را می‌بینند؛ و هر چیزی به جز کمک».